

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 7.6.2011
SEK(2011) 820 lopullinen

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Tanskan kansallisesta uudistusohjelmasta vuodelta 2011

sekä siihen sisältyvä neuvoston lausunto

Tanskan tarkistetusta lähentymisohjelmasta vuosiksi 2011–2015

{SEK(2011) 713 lopullinen}

NEUVOSTON SUOSITUS

Tanskan kansallisesta uudistusohjelmasta vuodelta 2011

sekä siihen sisältyvä neuvoston lausunto

Tanskan tarkistetusta lähentymisohjelmasta vuosiksi 2011–2015

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen²,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

on kuullut talous- ja rahoituskomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 Euroopan komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi työllisyys- ja kasvustrategia, Eurooppa 2020. Strategian lähtökohtana on tehostaa talouspolitiikan koordinointia. Strategia keskitetään avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia Euroopan kestävän kasvun vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyyn lisäämiseksi.
- (2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista³. Yhdessä nämä muodostavat ns. yhdenmetyt suuntaviivat. Jäsenvaltioita kehoitettiin ottamaan yhdenmetyt suuntaviivat huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL C [...], [...], s. [...].

³ Pidetään voimassa vuonna 2011 19 päivänä toukokuuta 2011 annetulla neuvoston päätöksellä 2011/308/EU.

- (3) Komissio hyväksyi 12 päivänä tammikuuta 2011 ensimmäisen vuotuisen kasvuselvityksen. Tästä alkoi uusi talouden ohjauksen ja hallinnan jakso EU:ssa ja ensimmäinen politiikan yhdenmetyksen etukäteiskoordinoinnin EU-ohjausjakso, jonka perusta on Eurooppa 2020 -strategiassa.
- (4) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 25 päivänä maaliskuuta 2011 julkisen talouden vakauttamisen ja rakenneuudistuksen painopisteet (jotka ovat 15 päivänä helmikuuta ja 7 päivänä maaliskuuta 2011 annettujen neuvoston päätelmien ja komission vuotuisen kasvuselvityksen mukaisia). Se korosti, että etusijalle on asetettava talousarvioiden tervehdyttäminen ja julkisen talouden kestävyuden palauttaminen, työttömyyden vähentäminen työmarkkinauudistusten avulla sekä uudet kasvua edistävät toimet. Se kehotti kaikkia jäsenvaltioita toteuttamaan näihin painopisteisiin perustuvia konkreettisia toimenpiteitä, jotka sisällytetään niiden vakaus- tai lähentymisohjelmiin ja kansallisiin uudistusohjelmiin.
- (5) Lisäksi Eurooppa-neuvosto kehotti 25 päivänä maaliskuuta 2011 Euro Plus -sopimukseen osallistuvia jäsenvaltioita esittämään sitoumuksensa niin ajoissa, että ne voidaan sisällyttää vakaus- tai lähentymisohjelmiin ja kansallisiin uudistusohjelmiin.
- (6) Tanska toimitti vuosiksi 2011–2015 laaditun vuonna 2011 tarkistetun lähentymisohjelmansa ja vuonna 2011 laaditun kansallisen uudistusohjelmansa 9 päivänä toukokuuta 2011. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (7) Neuvosto on neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisen tarkistetun lähentymisohjelman arvioinnin perusteella sitä mieltä, että lähentymisohjelman perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Vaikka se perustuu jonkin verran optimistisempiin kasvuoletuksiin vuoden 2012 ja sen jälkeisen ajan osalta, se on suurin piirtein komission yksiköiden kevään 2011 ennusteen mukainen. Lähentymisohjelmassa vahvistetun julkisen talouden strategian tavoitteena on saattaa neuvoston suositusten mukaisesti alijäämä alle 3 prosentin viitearvon vuoteen 2013 mennessä, saavuttaa vuoteen 2015 mennessä tarkistettu keskipitkän aikavälin tavoite, jonka mukaan rakenteellinen rahoitusasema ei saisi olla alle -0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, sekä tasapainoinen julkisen talouden rahoitusasema vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi suunniteltu sopeutusura on asianmukainen. Ohjelmaan sisältyviä toimenpiteitä, jotka parlamentti hyväksyi keväällä 2010, pidetään riittävinä julkisen talouden tavoitteiden saavuttamiseksi. Sen mukaan vuotuisten julkisen talouden toimien suuruus on noin 1 prosentti suhteessa BKT:hen kaudella 2011–2013. Tanska saavuttaa tarkistetun keskipitkän aikavälin tavoitteen ohjelmakauden aikana. Julkisen talouden tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät riskit ovat pääosin tasapainossa.
- (8) Tanskan talouden kehitys hidastui vuonna 2007, kun kiinteistömarkkinoiden toiminta korjautui ja samalla kotimaiset pankkiongelmät lisääntyivät. Tilannetta pahensi maksukyvyttömyyden ja työttömyyden kasvu. Taantuma oli ankara, sillä tuotanto supistui 8 prosenttia syksyn 2007 ja kevään 2009 välisenä aikana. Lisäksi työttömyysaste nousi 7,4 prosenttiin vuonna 2010. Työllisyysaste supistui 79,8 prosentista 76,1 prosenttiin vuosina 2008–2010, ja erityisesti nuorten työllisyystilanne heikkeni. Tuotanto alkoi elpyä vuonna 2009 ja kokonaistuotanto kasvoi 2,1 prosenttia vuonna 2010. Elpymisen taustalla on kotimainen kysyntä (myös finanssipoliittisten

elvytystoimien vuoksi), vahva varastojen kasvu ja Tanskan tärkeimpien kauppakumppaneiden talouksien merkittävä elpyminen.

- (9) Automaattisten vakauttajien ja kriisin johdosta toteutettujen toimenpiteiden vuoksi julkisen talouden rahoitusasema kääntyi 3,2 prosentin ylijäämästä suhteessa BKT:hen 2,7 prosentin alijäämäksi vuosina 2008–2009. Tanska ilmoitti keväällä 2010, että julkisen talouden alijäämä olisi yli 5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2010, ja sen vuoksi heinäkuussa 2010 käynnistettiin liiallista alijäämää koskeva menettely. Vaikka eläkerahastojen tuottoerotukseen liittyvien odottamattomien, väliaikaisten tulojen johdosta alijäämä vakautui 2,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen viime vuonna, komission yksiköiden kevään 2011 ennusteen mukaan alijäämä kasvaa vuonna 2011 noin 4 prosenttiin suhteessa BKT:hen, minkä johdosta vuonna 2012 on tarvetta jatkuville kattaville vakautustoimille. Tämä edellyttää vuoden 2010 vakautussopimuksessa vahvistettujen toimenpiteiden tiukkaa toteuttamista ja lähentymisohjelman mukaista menojen valvontaa, jotta liiallinen alijäämä saadaan korjattua vuoteen 2013 mennessä.
- (10) Paikallis- ja aluehallinnon tasolla on valvottava tiukasti, etteivät menot ylitä. Tämä on tärkeää julkisen talouden tavoitteiden saavuttamiseksi. Julkiset menot ovat 20 viime vuoden aikana ylittäneet jatkuvasti julkisen talouden tavoitteet. Hallitus on jo toteuttanut joitain toimenpiteitä tämän ongelman ratkaisemiseksi ja suunnittelee ottavansa käyttöön uuden, lähentymisohjelmassa esitetyn menojen valvontajärjestelmän, jota valvoo Tanskan talousneuvosto.
- (11) Väestötekijöiden vuoksi työikäinen väestö (15–64-vuotiaat) vähenee noin 1,5 prosenttia vuosina 2010–2025 ja lähes 5 prosenttia vuoteen 2040 mennessä. Keskipitkällä aikavälillä talouden elpyminen voi johtaa työmarkkinoiden tiukentumiseen, kuten oli laita talouskasvun huippuvuosina. Vaikka työvoiman osallistumisaste on jo korkea, työvoiman tarjontaa voidaan vielä lisätä. Vapaaehtoinen varhaiseläkkeelle siirtyminen on yleistä 60–64-vuotiaiden keskuudessa, minkä vuoksi tässä ikäluokassa työllisyysaste on vain 40 prosenttia. Lisäksi 10 prosenttia alle 40-vuotiaista työkäisistä on joko työkyvyttömyysetuuksien tai joustotyön (tuettu työllistäminen) piirissä.
- (12) Tuotannon kasvu on supistunut vuodesta 1995 alkaen, mikä johtuu mahdollisesti muun muassa heikoista koulutustuloksista. Vaikka Tanska käyttää edelleen runsaasti rahaa koulutusjärjestelmäänsä, koulutustulokset ovat ainoastaan keskinkertaiset useilla keskeisillä aloilla ja nuorten koulutustaso on Tanskassa EU:n neljänneksi alhaisin. Vuonna 2009 vain 70,1 prosenttia 20–24-vuotiaista oli suorittanut vähintään keskiasteen koulutuksen (verrattuna EU:n 78,6 prosentin keskiarvoon). Lisäksi PISA-tulokset ovat keskinkertaiset. Nuorisoalan laitosten ja ammatillisten oppilaitosten keskeytysprosentit ovat suhteellisen suuria, ja lähes 50 prosenttia nuorten ammatillisten oppilaitosten oppilaista keskeyttää opintonsa. Lisäksi noin 20 prosenttia nuorista ei ole päättänyt ylempää perusastetta korkeampaa koulutusta 10 vuoden kuluessa peruskoulun jälkeen. Koulutusjärjestelmän laadun parantaminen auttaisi myös estämään ammattitaidoissa esiintyvää epätasapainoa työmarkkinoilla, sillä nykyisten ennusteiden mukaan työmarkkinoilla on tulevaisuudessa mahdollisesti liikaa ammattitaidottomia työntekijöitä kun taas pätevistä työntekijöistä on pulaa. Tuottavuuden kasvu on ollut erityisen heikkoa rakennus- ja palvelualoilla. Näin on erityisesti paikallisissa palveluissa, vähittäis- ja tukkukaupassa ja henkilökohtaisissa palveluissa, joilla eräillä aloilla on vähän kilpailua ja esimerkiksi korkeat markkinoille

pääsyn esteet voivat johtaa optimaalista heikompaan resurssien jakoon. Kaavoituslait ovat tiukkoja, mikä rajoittaa tuottavuutta parantavien mittakaavaetujen saavuttamista vähittäiskaupassa. Koska julkisista hankinnoista vain noin 25 prosenttia on avoimia, hallitus on ottanut käyttöön strategian, jonka tavoitteena on lisätä kilpailua julkisissa palveluissa lisäämällä asteittain kuntien ja alueiden julkisia hankintoja ja asettamalla kunnille uuden tavoitteen, jonka mukaan 31,5 prosenttia kaikista hankinnoista olisi oltava julkisia vuoteen 2015 mennessä.

- (13) Kotitalouksien velka suhteessa BKT:hen on EU:n suurin. Velkamäärän lisääntyminen, jonka kimmokkeena on ollut asuntomarkkinoiden kasvu vuosina 2004–2007, aiheuttaa potentiaalisia riskejä taloudelle ja rahoitusvakaudelle. Vaikka näitä riskejä lieventävät Tanskan edistyneiden kiinnitysvakuudellisten joukkovelkakirjamarkkinoiden ominaispiirteet ja se, että taloudellinen tilanne on suurimmalla osalla kotitalouksista vahva (varat ylittävät reilusti velat), asuntojen hintojen myötäsyklisiä vaihteluja tasapainottavia toimenpiteitä otettiin vain rajoitetusti käyttöön asuntojen hintojen korjaututtua.
- (14) Tanska on tehnyt useita sitoumuksia Euro Plus -sopimuksen nojalla⁴. Julkisen talouden kestävyuden parantamiseksi on sovittu seuraamuksia koskevan lainsäädännön tiukentamisesta paikallisen tason menojen valvonnan osalta. Hallitus on tehnyt esityksen eräänlaisesta kannustinjärjestelmästä helpottaakseen yksityisten päätösten tekemistä vaikeuksissa olevien pankkien auttamiseksi ja rahoitusvakauden parantamiseksi. Työllisyystoimet kohdentuvat työllisyyden edistämiseen pidentämällä työuraa. Kilpailukyvyyn edistämiseksi on laadittu kilpailupaketti, joka sisältää ensi sijassa rakennus- ja palvelualoille kohdistettuja konkreettisia aloitteita. Sitoumukset koskevat sopimuksen neljää osa-aluetta. Yleensä ottaen toimenpiteet ovat vuotuisen kasvuselvityksen jatkona toteutettujen toimenpiteiden mukaisia ja ne helpottavat erityisesti työllisyyteen liittyvien Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamista. Vaikka osa ilmoitetuista sitoumuksista on jo toteutettu, lähitulevaisuudessa olisi toteutettava huomattavia toimenpiteitä budjettikurin parantamiseksi (paikallisella tasolla) ja työllisyyden edistämiseksi. Nämä sitoumukset on arvioitu ja otettu huomioon suosituksissa.
- (15) Komissio on arvioinut lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä Euro Plus -sopimuksen nojalla tehdyt sitoumukset⁵. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Tanskan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta. Lisäksi se on arvioinut, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska Euroopan unionin talouden ohjausta ja hallintaa on tarpeen tehostaa kokonaisuudessaan antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Tämän perusteella komissio katsoo, että jatkuvia kattavia talouden vakautustoimia olisi jatkettava vuonna 2011 ja sen jälkeen. Lisäksi olisi ryhdyttävä toimiin työvoiman tarjonnan lisäämiseksi vähentämällä varhaiseläkkeelle jäämistä ja kohdistamalla toimenpiteet tiettyihin ryhmiin, parannettava koulutuksen laatua, vahvistettava kilpailua keskeisillä aloilla ja vakautettava kiinteistömarkkinoita edelleen.
- (16) Neuvosto on tutkinut Tanskan tarkistetun lähentymisohjelman vuodelta 2011 edellä esitetyn arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon myös Euroopan unionin toiminnasta

⁴ Lisätietoa Euro Plus -sopimuksen nojalla tehdyistä sitoumuksista on asiakirjassa SEC(2011) 713.

⁵ SEC(2011) 713.

tehdyn sopimuksen 126 artiklan 7 kohdan nojalla 2 päivänä kesäkuuta 2010 annetun neuvoston suosituksen. Neuvoston lausunto⁶ on esitetty erityisesti jäljempänä 1 kohdassa esitetyssä suosituksessa. Neuvosto on tutkinut Tanskan kansallisen uudistusohjelman ottaen huomioon 25 päivänä maaliskuuta 2011 hyväksytyt Eurooppa-neuvoston päätelmät,

SUOSITTAA, että Tanska toteuttaisi vuosina 2011–2012 toimia, joilla se

- (1) panee täytäntöön julkisen talouden vakauttamiseen tähtääviä toimenpiteitä suunnitelmien mukaisesti vuosina 2011 ja 2012 ja korjaa liiallisen ylijäämän vuoteen 2013 mennessä; nopeuttaa julkisen talouden alijäämän supistumista, jos taloudelliset edellytykset osoittautuvat nykyisin oletettua paremmiksi; vahvistaa menojen valvontaa hyväksymällä paikallis-, alue- ja keskushallinnolle sitovat monivuotiset menokatot, jotka ovat keskipitkän aikavälin julkisen talouden rahoitusasemaa koskevien tavoitteiden mukaiset;
- (2) poistaa vähitellen suunnitelmien mukaisesti vapaaehtoisen varhaiseläkejärjestelmän, uudistaa työkyvyttömyyseläkettä ja kohdentaa paremmin tuetut työllisyysjärjestelmät (joustotyöjärjestelmä) heikommassa asemassa oleviin ryhmiin;
- (3) nopeuttaa uudistusten täytäntöönpanoa koulutusjärjestelmän laadun parantamiseksi; pienentää erityisesti ammatillisen koulutuksen keskeytysprosentteja ja lisää tarjolla olevien oppisopimuspaikkojen määrää;
- (4) ryhtyy toimenpiteisiin kilpailun esteiden poistamiseksi erityisesti paikallispalveluissa ja vähittäiskaupassa tarkistamalla maankäyttöä koskevia säädöksiä ja avaamalla kuntien ja alueiden hankinnat;
- (5) tukee kiinteistömarkkinoiden nykyistä vakauttamista hintojen hiljattain korjaututtua, ryhtyy ehkäiseviin toimiin vahvistaakseen asuntomarkkinoiden ja rahoitusjärjestelmän keskipitkän aikavälin vakautta, mukaan lukien asuntolaina- ja kiinteistöverojärjestelmien uudistukset.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

⁶ Lausunnosta on säädetty neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 3 kohdassa.